

Česká školní inspekce
Inspektorát v kraji Vysočina

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium, Bystřice nad Pernštejnem, Nádražní 760

Nádražní 760, 593 12 Bystřice nad Pernštejnem

Identifikátor školy: 600 016 005

Termín konání inspekce: 5. – 11. květen 2004

Čj.:	k4-1117/04-05097
Signatura:	ok5zx513

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v celé škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech český jazyk a literatura, anglický jazyk, ruský jazyk, občanská výchova, základy společenských věd, matematika a chemie vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a literatura, anglický jazyk, ruský jazyk, občanská výchova, základy společenských věd, matematika a chemie vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce Posuzování rovných práv mužů a žen.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium, Bystřice nad Pernštejnem, Nádražní 760 je příspěvkovou organizací, kterou zřizuje kraj Vysočina. Organizace sdružuje gymnázium a školní jídelnu. Ve školním roce 2003/2004 zde studuje celkem 348 žáků, z toho 230 žáků v osmi třídách oboru 79-41-K/801 Gymnázium – všeobecné s délkou studia osm roků a 118 žáků ve čtyřech třídách studijního oboru 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné s délkou studia čtyři roky. Ve škole je zaměstnáno celkem 26 pedagogických pracovníků. Organizace je oprávněna vykonávat doplňkovou činnost (pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Odborná a pedagogická způsobilost i délka praxe ředitele školy odpovídá platným předpisům. Výuka většiny povinných i volitelných předmětů učebního plánu je realizována prostřednictvím plně kvalifikovaných učitelů. Menší část pedagogických pracovníků získala vzdělání pro vyučování na druhém stupni základní školy (popřípadě starší typ vzdělání pro školy I. cyklu) a splňuje tak pouze legislativní požadavek odborné, nikoliv pedagogické způsobilosti. Tato negativní skutečnost se vyskytuje převážně při výuce cizích jazyků. Předměty anglický jazyk, německý jazyk a ruský jazyk v části tříd a volitelné předměty konverzace v anglickém a německém jazyce jsou vyučovány bez pedagogické způsobilosti pro příslušný stupeň školy. Část hodin německého jazyka a konverzace v německém jazyce vyučuje rodilá mluvčí se středoškolským vzděláním bez odborné a pedagogické způsobilosti. Také část hodin tělesné výchovy a předmět hudební výchova zajišťují pedagogičtí pracovníci se vzděláním pro základní školu. Výuka fyziky v sekundě, tercii, kvintě, sextě a ve třídě 1. A a tělesné výchovy v části tříd 1. A, 3. A, kvinta a septima je naopak realizována bez odborné způsobilosti.

Řediteli školy se při sestavování úvazků nepodařilo plně zohlednit kvalifikaci, délku praxe ani odbornou a pedagogickou způsobilost vyučujících. Ve školním roce 2003/2004 byla kvalifikovaná výchovná poradkyně nahrazena pedagogickou pracovnící se vzděláním pro školy II. cyklu, ale bez absolvování kvalifikačního studia výchovných poradců.

Organizační řád školy vymezuje právní postavení školy, předmět činnosti, organizační členění i statutární orgány a určuje základní pravidla pro hospodaření a správu majetku. Přílohou je organizační schéma a náplně práce vedoucích pracovníků. Rozšířené vedení tvoří kromě ředitele jeho zástupce, výchovná poradkyně, grantový koordinátor a ekonomická pracovnice. Jako poradní orgány slouží pedagogická rada a rada rodičů. Vznik rady školy prokazatelně iniciovaný ředitelem nebyl ostatními partnery podpořen. Za nejdůležitější metodický orgán označil ředitel školy předmětové komise. Jejich činnost probíhá plánovitě, je však orientována převážně na záležitosti organizační, což je zřetelné jak z náplně práce předsedy (viz organizační řád), tak z předložených plánů činnosti a zápisů ze schůzí. Podstatně méně se zaměřují na metodickou oblast výuky, zejména na uplatňování aktivizujících vyučovacích metod a systémovou analýzu výsledků vzdělávání. Tyto oblasti nejsou dostatečně podchyceny ani v dalších dokumentech – koncepci školy, ročním plánu práce a výroční zprávě o činnosti školy. Ve škole není zřízen žakovský parlament ani neprobíhají pravidelná informativní setkání zástupců žáků se členy vedení školy.

Vedoucí pracovníci poskytují zaměstnancům potřebné informace prostřednictvím osobního kontaktu, sítě výpočetní techniky, týdenních plánů a nástěnky ve sborovně.

Systém vedení pedagogických i nepedagogických pracovníků je rozpracován v koncepci rozvoje a řízení školy. Začínajícím a nekvalifikovaným pedagogickým pracovníkům poskytují metodickou pomoc uvádějící učitelé. Jejich spolupráce je založena na konzultacích a vzájemných hospitacích. Hospitační činnost provádí ředitel školy, jeho zástupce a částečně předsedové předmětových komisí. Probíhá plánovitě, s určitými záměry a v poměrně velké četnosti, ale nepostihuje všechny předměty. Projednávání zjištěných závěrů s konkrétními vyučujícími ani následné zobecnění směrem k dalším pedagogickým pracovníkům ředitel školy průkazně nedoložil. Při sledování výchovně vzdělávacího procesu nejsou důsledně zohledňována hlediska aktivizačních metod vedoucích k rozvíjení potřebných kompetencí, správné psychohygieny a funkčního členění hodin. Tyto skutečnosti snižují účinnost uplatňovaných kontrolních mechanismů. Kontrola provozu a hospodaření probíhá podle plánu rozpracovaného do jednotlivých měsíců s určením konkrétní odpovědnosti a průběžným vyhodnocováním. Ředitel školy přenesl část kompetencí na některé provozní zaměstnance.

Perspektivní plánování v oblasti lidských zdrojů vychází ze současného složení pedagogického sboru školy. Aktuální personální požadavky jsou zveřejňovány v tisku. Ředitel rovněž oslovuje bývalé žáky dokončující učitelské studium nebo již hotové absolventy s požadovanou aprobací. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je podporováno a sledováno. V letošním školním roce zástupce ředitele dokončil manažerské vzdělání, výchovná poradkyně se přihlásila k legislativně požadovanému kvalifikačnímu studiu. Mezi další prioritní oblasti patří počítačová gramotnost, odborné vzdělávání vyučujících, požadovaná instruktorská školení lyžování a pro snowboarding i opakovaná proškolení grantového koordinátora.

Pravidelná hodnocení orientovaná na profesionální růst pedagogických pracovníků probíhají podle stanovených obecně známých kritérií jednou ročně. Tato kritéria zohledňují převážně činnosti nad rámec běžných povinností, v menší míře kvalitu výchovně vzdělávacího procesu. Sebehodnocení zaměstnanců vedení školy při evaluaci doposud nevyužilo.

Česká školní inspekce hodnotí personální podmínky vzdělávání a výchovy jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení materiálně technických podmínek je vztaženo ke sledovaným předmětům.

Škola se nachází ve čtyřpodlažním objektu uvedeném do provozu v roce 1997. Dokončení podkrovních prostor se uskutečnilo v roce 2001. Z původního projektu byla realizována zhruba polovina (kmenové třídy, odborné učebny, aula a jídelna). Projektované tělocvičny a hřiště škole chybí.

V budově je šest dostatečně prostorných a podnětných kmenových tříd. Jsou vybavené novým nábytkem včetně bezprašných tabulí a zatemněním. Jako odborné pracovny a zároveň další kmenové třídy jsou využívány učebny chemie, biologie, fyziky a velmi dobře zařízená učebna výtvarné výchovy. Pro výuku laboratorních cvičení z přírodovědných předmětů slouží laboratoře a přípravný s potřebným vybavením. Pro jazykové vyučování je k dispozici dostatečný počet učeben cizích jazyků s počítači, sluchátkovým systémem, videotechnikou, popř. dataprojektorem. Učebna výpočetní techniky vybavená kvalitními počítači, potřebným softwarem s možností připojení k internetu, výukovými programy a videem je využívána především k výuce povinných a volitelných předmětů z oblasti informatiky, v minimální míře pro počítačovou podporu ostatních předmětů přímo při vyučovacím procesu.

Přístup k výpočetní technice mimo organizovanou výuku je žákům umožněn prostřednictvím tzv. internetové studovny – dvěma počítači s připojením na internet.

Pro žáky plnící povinnou školní docházku má škola potřebný fond učebnic (kromě chemie), i dalších učebních textů včetně sbírek úloh, pracovních listů a různých kopírovaných materiálů.

Je dostatečně vybavena audiovizuální technikou (dataprojektory, zpětné projektory, CD a DVD přehrávače, videa, nosiče) a dalšími učebními pomůckami pro výuku sledovaných předmětů.

Žákovská knihovna obsahuje převážně starší beletrii a encyklopedickou literaturu. V učitelské knihovně je zastoupena především odborná literatura a odborné, popř. didaktické časopisy, moderní pedagogická literatura chybí. Dle finančních možností školy se daří fond rozšiřovat.

Využívání materiálních zdrojů průběžně kontrolují vedoucí pracovníci školy především každodenním osobním kontaktem, prostřednictvím hospitační činnosti apod. Na základě zjištěných skutečností a požadavků předmětových komisí jsou následně realizována opatření ke zlepšení materiálně technických podmínek, např. doplňováním a inovací výpočetní techniky a softwarového vybavení, zabudováním klimatizace a venkovních žaluzií, zřízením relaxačních míst apod.

Materiálně technické zázemí školy je zpřístupněno veřejnosti převážně formou pronájmu odborných pracoven k zajištění různých kurzů (jazykové, rekvalifikační, informační gramotnost).

Ředitel školy zpracoval koncepci rozvoje a řízení školy od školního roku 2002/2003 zahrnující i další zlepšování materiálně technických podmínek školy v souladu s finančními možnostmi.

Vybavení školy učebními pomůckami i didaktickou technikou, učebnicemi a dalšími materiály pro vyučování sledovaných předmětů je na úrovni, která umožňuje plnění osnov zvolených studijních oborů.

Materiálně technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou hodnoceny vzhledem ke sledovaným předmětům jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Ve škole jsou vyučovány studijní obory v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Podle Výkazu o gymnáziu-střední odborné škole-konzervatoři Škol (MŠMT) V 7-01 škola ke dni 30. 9. 2003 vykazovala dva individuálně integrované žáky s tělesným a zrakovým postižením a jednoho žáka s vývojovými poruchami učení. Vzhledem k tomu, že tito žáci zvládají učivo ve všech předmětech v plném rozsahu a škola pro ně nepožadovala navýšení finančních prostředků ze státního rozpočtu, nejsou pro ně zpracovány individuální vzdělávací programy.

Vzdělávací programy vyučovaných oborů jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Výuka probíhá podle učebního plánu schváleného MŠMT ČR dne 5. 5. 1999 pod čj. 20 594/99-22 s platností od 1. 9. 1999. Úpravy provedené pro školní rok 2003/2004 jsou v kompetenci ředitele školy. Výuka ve sledovaných předmětech byla realizována v souladu s učebními osnovami. Povinná dokumentace je vedena v odpovídajícím rozsahu na předepsaných tiskopisech. V třídních knihách byly zjištěny administrativní nedostatky (např. neúplné zapisování učiva nebo pojmenování prostředku místo cíle výuky) snižující průkaznost záznamů o průběhu vzdělávání.

Výuka ve sledovaných předmětech je v souladu s učebními osnovami vyučovaných studijních oborů.

Kontrolu v oblasti naplňování učebních dokumentů provádějí ředitel, jeho zástupce i předsedové předmětových komisí. Tyto aktivity vycházejí z plánů kontrolní i hospitační činnosti a poskytují potřebné informace, na základě kterých jsou přijímána opatření vedoucí k nápravě zjištěných nedostatků. Jsou zaměřeny na počet odučených hodin v průběhu školního roku, rozvržení i obsah probíraného učiva, jeho korespondenci s osnovami a získávání konkrétních vědomostí i dovedností. Méně jsou orientovány na rozvoj potřebných kompetencí žáků.

Systém a způsob kontroly naplňování učebního plánu a učebních osnov je i přes dílčí nedostatky účinný.

Počty hodin vyučovaných v jednotlivých dnech a třídách a délky přestávek korespondují s platnými předpisy. Rozvrh hodin v části tříd neodpovídá plně zásadám psychohygieny zařazováním obtížných předmětů, například matematiky nebo cizího jazyka na poslední vyučovací hodiny. Rozvrh dozorů zajišťuje bezpečnost žáků s výjimkou přesunů z hodin tělesné výchovy vyučovaných ve sportovní hale do budovy školy, které probíhaly bez potřebného dozoru pedagogických pracovníků. Školní řád pro školní rok 2003/2004 je velmi direktivní, psaný převážně formou příkazů a zákazů, bez uvedení většiny práv vyplývajících z úmluvy o právech dítěte. Dokument rovněž postrádá jednoznačné informace o podmínkách konání komisionálních a dalších zkoušek. Žákům školy, včetně plnoletých, nebyla dána možnost podílet se na vzniku tohoto dokumentu ani se k jeho obsahu vyjádřit. Informační systém vůči žákům je zajištěn prostřednictvím třídních učitelů, nástěnek a školního rozhlasu. Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou o jejich prospěchu a chování informováni na třídních schůzkách, v případě potřeby písemně, u mladších žáků žákovskými knížkami.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu vůči žákům je funkční, vykazuje však dílčí nedostatky.

Výchovná poradkyně je ve funkci od počátku školního roku. Její činnost probíhá podle rámcového plánu zaměřeného na profesní poradenství, informační služby v oblasti vzdělávací, poskytování potřebné pomoci žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům problémovým, na spolupráci s dalšími pedagogickými pracovníky při vytváření příležitostí pro žáky talentované. Podílí se na aktivitách v oblasti prevence sociálně patologických jevů, spolupracuje při projektové činnosti, zajišťuje kontakty s dalšími organizacemi (odborem školství a kultury městského úřadu, úřadem práce, vysokými a vyššími odbornými školami apod.) Počet a charakter organizovaných aktivit odpovídá velikosti a potřebám školy.

Školní metodička prevence sociálně patologických jevů zpracovala minimální preventivní program, který směřuje převážně do oblasti protidrogové prevence. Podstatně méně pozornosti je věnováno předcházení dalších společensky nežádoucích jevů dle platných metodických pokynů MŠMT. Součástí dokumentu není postup školy při případném výskytu těchto jevů.

Činnost výchovné poradkyně a školní metodičky prevence je vedením školy sledována, roční hodnocení práce a odpovídající analýza nebyla v průběhu inspekce předložena a nebyla ani součástí výroční zprávy o činnosti školy.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a literatuře

Pro výuku českého jazyka a literatury mají všichni vyučující zpracovány tematické a časové plány podporující návaznost učiva probíraného v jednotlivých ročnících. Tyto materiály zohledňují především obsahovou stránku učiva na úkor cílových dovedností a kompetencí stanovených učebními osnovami. V prvních čtyřech ročnících osmiletého studia je v rámci hodinové dotace upřednostňována oblast jazyková a stylistická, ve vyšších ročnících a třídách čtyřletého studijního cyklu je výrazně časově dotována literární součást předmětu. Výuku ve všech ročnících vhodně doplňují exkurze a návštěvy kulturních akcí. Žáci se každoročně zapojují do olympiád a dalších soutěží (např. recitační nebo soutěž v mluveném projevu).

Ve všech navštívených hodinách učitelé zřetelně stanovili vzdělávací cíle. Učivo interpretovali věcně správně na vysoké odborné úrovni.

Žákům plnicím povinnou školní docházku škola poskytuje vhodné učebnice a pracovní sešity, které však nebyly vždy zcela efektivně využívány. Ve vyšších ročnících žáci neměli k dispozici učebnice literatury. Tento nedostatek byl pouze v menší části hodin eliminován využitím kopírovaných textů nebo obrazových materiálů sloužících převážně k demonstraci učiva. V některých učebnách podporovaly upevnění probírané látky obrázky a články na nástěnkách nebo vystavené práce žáků. Tabelární učební pomůcky, jazykové příručky, didaktická ani výpočetní technika nebyly v navštívených hodinách využity.

Při organizaci hodin převažovaly frontální, často transmisivní metody nebo individuální činnosti. Ojedinele byla zařazena ne zcela účelně koordinovaná práce ve skupinách. V hodinách literatury se střídal převážně výklad učitele s řízeným rozhovorem. Absence učebnic a pořizování dlouhých zápisů snižovalo efektivitu vyučovacího procesu a výrazně omezovalo možnost uplatňování aktivizujících metod. Vyučující v řízených rozhovorech vedli žáky k logickému vyvozování závěrů a vytváření systému vědomostí. Často jim však předkládali hotové informace a při samostatné práci žáci pouze procvičovali probrané učivo. Podpora činnostního učení – vyhledávání a zpracování informací, tvůrčí aplikace získaných

vědomostí nebo efektivní kooperativní činnost byly uplatněny jen v menším počtu hodin stejně jako vhodné propojení jazykových, stylistických a literárních prvků a respektování individuálních dispozic žáků. V hodinách chybělo zařazování relaxačních činností.

Vstupní motivaci vyučující většinou nevyužívali, v průběhu výuky žáky motivovali dílčím uplatňováním mezipředmětových vztahů a využitím jejich zkušeností, řidčeji pozitivně zaměřeným hodnocením výkonů.

Výuka probíhala v klidném prostředí příznivých interakčních vztahů. Žáci dostávali prostor pro vyjádření vlastního názoru a nabízené příležitosti ochotně využívali. Jejich písemné slohové práce dokladují odpovídající stylistické dovednosti. Cílené rozvíjení komunikativních dovedností v souvislých připravených nebo spontánních projevech včetně rozvíjení schopnosti vést dialog, argumentovat nebo polemizovat bylo zaznamenáno jen výjimečně.

Klasifikace žáků měla odpovídající četnost. Ocenění výkonů bylo objektivní a zdůvodněné. Prostor pro sebehodnocení vyučující žákům většinou neposkytovali, z důvodu časového deficitu často chybělo i shrnutí učiva v závěru hodin a zhodnocení práce žáků.

Výsledky vzdělávání zjišťují učitelé v rámci běžné klasifikace nebo dílčím využíváním komerčních testů. Jejich vyhodnocení probíhá pouze rámcově bez důsledné analýzy a přijímání potřebných opatření směrem k vyšší efektivitě výuky. Částečnou zpětnou vazbou je soustavný kontakt s absolventy školy a sledování jejich úspěšnosti v dalším studiu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a literatuře jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v anglickém jazyce a ruském jazyce

Výše uvedená dílčí absence pedagogické způsobilosti v obou předmětech zásadním způsobem neovlivnila kvalitu výchovně vzdělávacího procesu. Méně příznivou roli v organizaci a uplatňování didaktických principů v části sledovaných hodin sehrál stereotypní dlouhodobě zažitý způsob práce. Z hlediska odbornosti a věcné správnosti vyučující prezentovali učivo obou předmětů příkladným způsobem. Výuka anglického jazyka je vhodně doplňována přípravou a účastí ve školních i okresních kolech konverzačních soutěží, v kterých žáci reprezentují školu velmi dobrými umístěními, tvorbou jazykového portfolia, vlastní projektovou činností, ale i realizací mezinárodního projektu v rámci vzdělávacího programu Evropské unie. Vyučující anglického jazyka každý druhý rok organizují zájezd do Velké Británie spojený s návštěvou Londýna a dalších měst.

Perspektivní plánování učitelů obou jazyků respektuje platné učební dokumenty a sleduje návaznost probíraného učiva. Při konkrétní přípravě vyučující zohledňovali vhodnost a přiměřenost stanovených cílů k aktuálnímu stavu třídy. Navštívené hodiny promýšleli, připravovali materiální zázemí, v úvodu vždy prezentovali stanovené cíle. V některých případech, zvláště při výuce ruského jazyka, se více zaměřovali na obsah než na organizaci a využití různorodých forem a metod práce.

Výuka anglického jazyka probíhala ve funkčních a esteticky podnětných jazykových učebnách (pro anglický jazyk jsou k dispozici tři učebny). K jejich vybavení patří didaktická i výpočetní technika s připojením k internetu, keramické tabule, mapy, gramatické nástěnné přehledy i dostatek úložných prostor pro operativní využití slovníků a dalších učebních pomůcek. Jedna hodina se uskutečnila v upravené kmenové učebně. Žáci pracovali s vhodnými učebnicemi, pracovními sešity, slovníky, cizojazyčnými časopisy i nakopírovanými textovými materiály. Při dialogích, poslechu autentických nahrávek rodilých mluvčích i populární hudby byla účelně využívána sluchátková technika.

Navštívené hodiny anglického jazyka vyučující vedli v příslušném jazyce. Žáci slyšenému projevu rozuměli, reagovali přirozeně a jazykově správně, neznámé výrazy odhadovali z kontextu či situace. Organizace sledovaných hodin odpovídala charakteru učiva i stanoveným cílům. Převažovaly frontální způsoby vedení výuky s vyčleňováním prostoru pro párové i samostatné činnosti, schopnost žáků pracovat v týmu byla rozvíjena výjimečně. Použité metody a formy práce učitelé cíleně zaměřovali na pozorování, poslech a imitaci. Do výuky zařazovali hry i soutěže. Nové poznatky a dovednosti logicky vyvozovali na základě dříve osvojených vědomostí, neustálou kontrolou získávali účinnou zpětnou vazbu, pracovali s chybami žáků a vedli je k autokorekci v písemném i mluveném vyjadřování. Ve všech sledovaných hodinách pedagogičtí pracovníci důsledně rozvíjeli jejich komunikativní, sociolingvistické, sociokulturní i studijní kompetence. Aktivitu udržovali vhodným střídáním činností v průběhu výchovně vzdělávacího procesu, relaxační prvky spojené s hudbou nebo s pohybem zařazovali zřídka.

Materiální zázemí pro výuku ruského jazyka je zcela odlišné. Navštívené hodiny probíhaly v učebně německého jazyka, v odborné pracovně biologie a v kmenové třídě. Žáci neměli k dispozici učebnice, pracovali převážně s nakopírovanými textovými materiály a pracovními sešity. V jedné hodině vyučující zařadila autentický poslech.

V organizaci výuky převažovaly společné nebo individuální aktivity s dominujícím postavením učitele. Nezbytné pokyny vyučující prezentovali v ruském jazyce, uplatňovali techniky podporující zapamatování. V rámci možností rozvíjeli komunikativní dovednosti. Menší pozornost věnovali správné psychohygieně, pouze v jedné hodině pozitivně přispěla k aktivnímu odpočinku variabilita činností.

Téměř ve všech navštívených hodinách obou předmětů kromě vstupní motivace učitelé zařazovali i motivaci průběžnou prostřednictvím reálií anglicky a rusky mluvících zemí, mezipředmětových vztahů, zkušeností žáků i pochval.

Navštívené hodiny probíhaly v příznivém prostředí založeném na toleranci, vzájemném respektování, dodržování stanovených pravidel komunikace s možností vyjádření vlastního názoru a s prostorem pro diskusi i polemiku. Žáci projevovali k výuce kladný vztah, k práci přistupovali aktivně a zodpovědně se snahou dosáhnout co nejlepších výsledků.

Stupeň osvojení učitelé ověřovali ústní i písemnou formou. Žáky hodnotili objektivně, většinou s patřičným zdůvodněním a motivačním zaměřením. V části hodin vytvářeli příležitosti k vzájemnému hodnocení, možnosti rozvoje schopností sebehodnocení zůstaly nevyužity. Z důvodu časového deficitu často chyběl prostor pro závěrečné shrnutí, zhodnocení splnění vytýčeného cíle i výkonů žáků.

Analýza výsledků vzdělávání nad rámec běžné klasifikace v daných předmětech nebyla předložena.

Výuka ruského jazyka vzhledem k použitým metodám práce a materiálnímu zázemí je hodnocena jako dobrá.

Celkově hodnotí česká školní inspekce průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v obou předmětech s přihlédnutím k většímu počtu skupin s výukou anglického jazyka jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v občanské výchově a základech společenských věd

Výuka obou předmětů probíhá v souladu s učebními osnovami podle rámcových tematických a časových plánů. V nižších ročnících osmiletého studia kladou vyučující důraz převážně na výchovnou složku výuky, ve vyšších ročnících a třídách čtyřletého studia preferují složku

vzdělávací. Výuku doplňují besedy a další vzdělávací akce. Učivo v navštívených hodinách bylo interpretováno s odbornou a věcnou správností. Vzdělávací cíle učitelé stanovili přiměřeně věku a schopnostem žáků.

V primě až kvartě mají žáci k dispozici vhodné učebnice, které slouží převážně k domácí přípravě žáků – v hodinách byly využívány v malé míře. V ostatních ročnících žáci učebnice nepoužívají a učitelé jim předávají informace převážně transmisivním způsobem. V části hodin žáci pracovali s kopírovanými materiály, denním tiskem nebo učebními pomůckami, které připravili vyučující. Jiné zdroje učební informace ani didaktická nebo výpočetní technika využity nebyly. Názornost výuky pouze částečně podpořilo použití mapy.

Z vyučovacích metod převažoval řízený rozhovor s uplatňováním problémových otázek doplněný výkladem učitele nebo referáty žáků. V části hodin byla zařazena práce ve dvojicích nebo skupinách, v jednom případě uplatnil vyučující modelové situace s prvky dramatizace. V jedné třídě zpracovávali žáci dlouhodobý úkol s tematikou navštěvovaných míst České republiky. Další způsob samostatného učení – vyhledávání informací v textu včetně vyvození závěrů prostřednictvím diskuse a polemiky byl uplatněn v jedné vyučovací hodině.

Další část hodin byla vedena zcela frontálně téměř bez prostoru pro samostatnou práci a potřebného rozvíjení individuálních schopností žáků. Relaxační prvky vyučující při výuce většinou nezařazovali.

Vstupní motivace zůstávala často omezena na sdělení cíle hodiny. Jako průběžné motivační prvky sloužilo využití zkušeností, uplatnění mezipředmětových vztahů, pochvala. Žáci dostávali příležitost k vyjádření vlastního názoru na probíranou látku i aktuální události. K řešení zadávaných úkolů většinou přistupovali aktivně a se zájmem.

Možnost vzájemného hodnocení využili učitelé pouze v části hodin, sebehodnocení výkonů nebylo zaznamenáno. Pro závěrečné posouzení splnění stanoveného cíle byl vytvořen prostor pouze v některých hodinách. Jinde tento důležitý zpětnovazební mechanismus chyběl nebo byl omezen na povšechné vyjádření učitele.

Analýza výsledků vzdělávání nad rámec běžné klasifikace nebyla předložena.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v občanské výchově a základech společenských věd jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Vyučování se řídí ročními tematickými plány, které obsahově odpovídají schváleným učebním osnovám. Kontrolou i inspekční činností bylo zjištěno, že tyto osnovy jsou průběžně plněny. Při stanovení konkrétní náplně vyučovacích hodin pedagogové důsledně navazovali na již zařazená předcházející témata.

V týdenních časových dotacích v maturitním ročníku byla vyčleněna část vyučovacích hodin pro cvičení, při kterých se třídy dělí na skupiny. Pozitivním jevem je i úspěšná účast žáků v četných matematických soutěžích.

Všichni vyučující matematiky splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Učivo vždy interpretovali věcně a odborně správně.

Výuka probíhala v kmenových třídách. Ve většině sledovaných hodin pracovali žáci s učebnicemi, sbírkami úloh a některými kopírovanými texty, byli vedeni k účelnému využívání kalkulátorů. Názorné pomůcky podporující utváření matematických představ využívali učitelé v potřebném rozsahu hlavně při prezentaci geometrického učiva. Didaktickou techniku vzhledem k naplánovaným formám práce nepoužili.

Většina sledovaných hodin se vyznačovala účelným řízením činností směřujících k osvojování a rozvíjení vědomostí a jejich následné aplikaci při řešení zadávaných úkolů.

V rámci převažujícího frontálního působení se vyučujícím dařilo podporovat aktivitu žáků, vést je k samostatné a úspěšné práci. Promyšleným výběrem zadávaných úloh jim umožňovali hledat alternativní postupy a možnosti řešení. Vždy byl vytvořen prostor pro případnou individuální konzultaci a pomoc. Zvláště v nižších ročnících osmiletého gymnázia byly účelně zařazovány párové, skupinové a kooperativní aktivity. Zadávání samostatné práce přinášelo dílčí diferenciaci hlavně dodatečným oznamováním dalších úkolů. Přes úzký rejstřík metod použitých zvláště ve vyšších ročnících se hodiny vyznačovaly vysokou efektivitou práce a stanovené cíle výuky byly splněny. Nedostatek relaxačních aktivit vyučující částečně eliminovali střídáním činností v průběhu hodin.

Při zahájení seznámili žáky s plánovaným obsahem hodiny. Jen minimálně využívali možnosti zaujmout je úvodní motivací. Při průběžném motivačním působení kladli důraz především na aplikaci osvojených vědomostí a dovedností při řešení praktických situací. V závěru sledovaných hodin často chybělo celkové zhodnocení pracovních činností i splnění vyučovacího cíle.

Žákovské výsledky hodnotili pedagogové taktně, s vystižením jejich podstatných rysů. Nikdy neopomněli ocenit úspěch. Vždy dbali toho, aby se s výsledky dílčích úkolů mohli všichni seznámit bezprostředně po jejich skončení. Velkou pozornost věnovali rozboru příčin případných neúspěchů. Promyšlené metody práce s výsledky samostatných prací přispívaly k zvyšování sebedůvěry žáků a k rozvoji jejich logického myšlení.

Výkony žáků učitelé hodnotili převážně verbálně, klasifikaci při ústním zkoušení oznamovali veřejně a většinou i zdůvodňovali. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků využívali především v nižších ročnících. Výsledky vzdělávání a výchovy pravidelně ověřují převážně vnitřními evaluačními nástroji.

V klidné a vstřícné pracovní atmosféře všichni jedinci akceptovali a dodržovali pravidla vzájemné komunikace. Většinou pro ni měli vytvořený dostatečný prostor. Komunikativní dovednosti žáků byly úspěšně kultivovány zejména důslednou snahou o přesné a výstižné matematické vyjadřování.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy matematice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v chemii

Výuka se převážně uskutečňovala ve velmi dobře vybavené a zařízené odborné učebně. Pozitivním jevem je dělení tříd v části vyučovacích hodin při laboratorních cvičeních. Časová dotace sledovaného předmětu je v souladu s učebními plány. Probírané učivo odpovídalo osnovám schválených učebních dokumentů i tematickým a časovým plánům vyučujících. Vyučování je vhodně doplňováno pravidelnou úspěšnou účastí žáků při řešení úkolů chemické olympiády i organizací oborových exkurzí.

Všichni učitelé splňují požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Odborná stránka výuky měla vysokou úroveň.

Žáci většinou pracovali s vhodnými učebnicemi, chemickými tabulkami, kopírovanými textovými materiály, v nižších ročnících i s dalšími zdroji učebních informací. Jen ojediněle byla využita didaktická technika. Názornost výuky podporovalo využití vzorků chemických látek a aparatur.

Struktura sledovaných hodin odpovídala stanoveným cílům. Perspektivní i bezprostřední příprava na vyučování měla velmi dobrou úroveň. Organizační pokyny byly jasně formulované a respektovaly aktuální stav a složení třídy. Výběr, sled i množství informací odpovídaly věku a možnostem žáků. Vyučující využívali mezipředmětové vztahy, návaznost

na předchozí znalosti, učení v souvislostech, uplatňovali ekologická, regionální i bezpečnostní hlediska.

Vytvářeli předpoklady pro získání komplexních vědomostí a dovedností, usilovali o zařazení nového učiva do systému vědomostí daného předmětu. Nejčastěji žáky motivovali až v průběhu vyučovacích hodin aktualizací učiva, využitím jejich zkušeností a praxe. Zvláště v nižších třídách osmiletého gymnázia kromě frontálních metod zařazovali rovněž skupinové a kooperativní aktivity, dávali žákům prostor pro samostatné vyhledávání a zpracování informací i vhodnou prezentaci výsledků své aktivní práce.

V některých hodinách použití nedostatečně účinných aktivizačních forem vedlo k pasivitě žáků a převaze projevu vyučujícího. Samostatné tvůrčí činnosti žáků byl pak ponechán menší časový prostor. V závěru části sledovaných hodin chybělo zhodnocení výkonu žáků a splnění vyučovacího cíle. Relaxační prvky nebyly do výuky zařazovány, jejich funkci plnil v některých hodinách především činnostní charakter vyučování.

Stupeň osvojení učiva vyučující pravidelně ověřují ústními zkoušením i pomocí písemných prací a testů. Klasifikaci oznamovali veřejně a většinou i zdůvodňovali, v některých ojedinělých případech vyzvali žáky k sebehodnocení.

Mezi učiteli a žáky byly vytvářeny pozitivní vztahy a uplatňována pravidla založená na oboustranném respektu. Vyučování probíhalo v klidném prostředí vzájemné spolupráce. Kladně lze hodnotit aktivní zájem žáků o získání vědomostí a dovedností.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v chemii jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola nemá zpracovány vlastní evaluační nástroje a nevyužívá žádné mechanismy ve spolupráci s jinými školami. Neoficiálně jsou v části předmětů používány komerční testy, další srovnávací standardizované testy jsou nabízeny pouze zájemcům v jednotlivých ročnících. Dílčím zpětnovazebním prvkem je pořádání školních soutěží, zapojení a výsledky v regionálních soutěžích a úspěšnost absolventů v přijímacím řízení na vysoké školy. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003 má statistický, nikoliv hodnotící charakter a neplní tak funkci dostatečně účinného evaluačního nástroje.

Používané zpětnovazební mechanismy škola systematicky nevyhodnocuje. O zjištěných pedagogických pracovníci neformálně a nestrukturovaně diskutují, jejich jednání nesměřují k přijímání systematických opatření. Dosud chybí ucelený systém vlastních hodnotících nástrojů s přesně stanovenými pravidly a výstupy. Analýza výsledků vzdělávání a výchovy s vazbou na obsah a cíle vzdělávání a používané vyučovací metody není ve škole důsledně prováděna.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce „Posuzování rovných příležitostí mužů a žen“.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- ❖ Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT dne 27. 9. 2001 pod čj. 20 821/2001-21 je v souladu se Zřizovací listinou Gymnázia, Bystřice nad Pernštejnem, Nádražní 760 schválenou usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 058/06/01 ZK ze dne 20. 11. 2001 a ve znění změn schválených usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 151/03/2003ZK ze dne 17. 6. 2003.
- ❖ V případě dlouhodobé nebo časté absence žáků dána vyučujícímu příslušného předmětu možnost podat řediteli školy návrh na přezkoušení žáka z probrané látky. Ředitel v rámci svých kompetencí rozhoduje o případném přezkoušení žáka před komisí. Výsledná známka je zahrnuta do celkové klasifikace žáka z daného předmětu, takže toto přezkoušení nemá charakter komisionální zkoušky dle ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů. Ve dvou případech došlo ve školním roce 2003/2004 k administrativnímu nedopatření (záznamu výše uvedeného přezkoušení do oficiálního protokolu o komisionální zkoušce).
- ❖ Škola úzce spolupracuje s představiteli města, místní střední zemědělskou školou (kontakty na úrovni vedení školy, prezentace obou škol, organizace sportovních turnajů, společná účast na Sportovním dnu gymnázia), základní uměleckou školou, kulturním domem, městskou knihovnou, pracovním úřadem, Okresním soudem ve Žďáře nad Sázavou a dalšími partnery, institucemi i soukromými firmami.
- ❖ Škola organizuje jazykové kurzy pro zájemce z široké veřejnosti (tři skupiny anglického jazyka a dvě německého jazyka), kurzy počítačové gramotnosti na základě akreditace MŠMT pro vlastní pedagogické pracovníky i pro zaměstnance škol v regionu.
- ❖ V září roku 2000 začala spolupráce finské základní školy v Halli a bystrického gymnázia. Během návštěvy finské učitelky v Bystřici nad Pernštejnem došlo k vypracování předběžného plánu mezinárodního projektu zaměřeného na porovnání životního stylu obou zemí. Jeho vlastní realizace byla zahájena po přidělení grantu od Evropské unie v rámci programu Socrates – Comenius. V říjnu školního roku 2003/2004 prožilo dvacet žáků a jejich dvě učitelky z partnerské finské školy dva týdny v Bystřici nad Pernštejnem. Bydleli v rodinách, zúčastňovali se vyučování v gymnáziu, prohlédli si zajímavosti města a jeho okolí. Komunikace účastníků projektu probíhala v anglickém jazyce. Během pobytu vyrobili most z pet lahví, který symbolicky spojuje obě partnerské školy, a sestavili trojjazyčný slovník. V březnu téhož školního roku stejný počet bystrických žáků pobýval ve Finsku v Jämsä nedaleko Tampere. Ve škole v Halli navštěvovali výuku některých předmětů, prohlédli si místní pamětihodnosti a učili se základům finštiny. Účastníci se zapojili do soutěže o nejlepší logo symbolizující jejich spolupráci. V závěru obou pobytů se uskutečnily večery na rozloučenou s pestrými programy připravenými žáky.
- ❖ Obdobná spolupráce probíhá mezi partnerským gymnáziem v německém Crimmitschau, kontakty jsou rozvíjeny na úrovni zástupců obou měst i výměnných pobytů žáků. V letošním školním roce se delegace z Crimmitschau složená ze zástupců města i školy zúčastnila oslav padesátého výročí bystrického gymnázia.
- ❖ Se školou v německém městě Gützkow jsou doposud navázány kontakty mezi členy vedení obou škol.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT dne 27. 9. 2001 pod čj. 20 821/2001-21
2. Zřizovací listina Gymnázia, Bystřice nad Pernštejnem, Nádražní 760 schválená usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 058/06/01 ZK ze dne 20. 11. 2001 a ve znění změn schválených usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 151/03/2003ZK ze dne 17. 6. 2003
3. Živnostenský list vydaný městským úřadem Bystřice nad Pernštejnem dne 10. 11. 2003 pod čj. Živ/4/1519/2003/Ho a ev. č. 371404-4304-00
4. Výkaz Škol (MŠMT) V 7-01 o gymnáziu-střední odborné škole-konzervatoři podle stavu k 30. 9. 2003
5. Organizační řád ze dne 31. 1. 2002
6. Školní řád Gymnázia, Bystřice nad Pernštejnem, Nádražní 760 ze dne 2. 9. 2003
7. personální dokumentace pedagogických pracovníků s osobními čísly 0001, 0002, 0003, 0004, 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0012, 0013, 0015, 0017, 0021, 0024, 0026, 0027, 0033, 0201, 0204, 0206, 0207, 0209, 0211
8. třídní knihy všech tříd ve školním roce 2003/2004
9. třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2003/2004
10. rozvrh hodin tříd a učitelů ve školním roce 2003/2004
11. zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2003/2004
12. zápisy z porad vedení ve školním roce 2003/2004
13. zápisy z jednání rady rodičů ve školním roce 2003/2004
14. hospitační záznamy ředitele školy a zástupce ředitele
15. výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
16. protokoly o komisionálních zkouškách konaných ve školním roce 2003/2004
17. plány práce předmětových komisí pro školní rok 2003/2004
18. zápisy ze schůzí předmětových komisí konaných ve školním roce 2003/2004
19. cíle a plán výchovného poradenství pro školní rok 2003/2004
20. minimální preventivní program pro školní rok 2003/2004
21. vzorky písemných prací a sešitů žáků ve sledovaných předmětech
22. Koncepce rozvoje a řízení školy od školního roku 2002/03, bez data vyhotovení
23. Roční plán kontrolní činnosti pro školní rok 2003/3004, bez data vyhotovení
24. Plán kontrol, hospitací a náslechů ve školním roce 2003/04, vyhotovený 1. 9. 2003
25. Plán DVP – dalšího vzdělávání zaměstnanců Gymnázium Bystřice n. P., školní rok 2003/04, bez data vyhotovení
26. Kritéria pro stanovení osobního hodnocení a odměn zaměstnanců Gymnázia By. N. P. pro školní rok 2003/04, vyhotovena 1. 9. 2003
27. Plán předmětové komise anglického jazyka, vyhotovený 31. 8. 2003

28. inventární seznamy sbírek podle předmětů
29. inventární seznam žákovské a učitelské knihovny podle předmětů
30. inventární seznam učebnic používaných ve školním roce 2003/2004
31. seznam odebíraných časopisů ve školním roce 2003/2004
32. vyhodnocení matematické olympiády a dalších soutěží ve školním roce 2003/2004

ZÁVĚR

V oblasti personálních podmínek byly zaznamenány dílčí nedostatky v dosažené odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků, organizaci činnosti školy vůči zaměstnancům i žákům a v systému vedení pedagogických pracovníků včetně účinnosti kontrolních mechanismů. Přes tato zjištění úroveň personálních podmínek umožňuje účelně realizovat učební plán a učební osnovy studia se čtyřletým i osmiletým studijním cyklem.

Prostředí a prostory nové budovy gymnázia se vyznačují mimořádnou estetičností a podnětností a podporují vzdělávání a výchovu. Vedení školy ve spolupráci s metodickými orgány postupně zdokonaluje materiálně technické vybavení učeben a kabinetů. Dostupná didaktická a výpočetní technika byla ve většině sledovaných předmětů velmi málo využívána.

Vzdělávací a výchovná činnost ve sledovaných předmětech byla realizována v souladu s učebními dokumenty, až na výjimky účelně, věcně a odborně správně. V části navštívených hodin převažovalo pojetí výuky založené na předávání hotových informací, v jejich další části byly vhodně začleňovány efektivní prvky aktivního učení.

Pozitivní vliv na výuku cizích jazyků i rozvíjení osobnostních kompetencí žáků má současné zapojování do projektů zaměřených na mezinárodní spolupráci.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Dana Musilová	Dana Musilová
Členka týmu	PaedDr. Olga Drápalová	Olga Drápalová
Člen týmu	Mgr. Jaroslav Hutař	Jaroslav Hutař

V Třebíči dne 21. května 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. červen 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Miloslav Císař

Miloslav Císař

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Otmarova 3, 674 01 Třebíč. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad kraje Vysočina – odbor školství, mládeže a sportu, Žižkova 57, Jihlava	2004-06-17	k4-1145/04-05097

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.